

12. Чистяк Д. Українська література у франкомовних країнах: історія та сьогодення, проблеми та перспективи // Філологічні семінари. Українська література у світі. Випуск 22. К.: Освіта України, 2021.

13. Чижевський Д. Історія української літератури. К.: ВЦ Академія, 2003.

14. Шевченко Т. Зібрання творів: У 12 т. Т. 2: Поезія 1847–1861. К.: Наукова думка, 2003.

15. Шевченко Т. «Думи мої, думи». К.: В-во Р. Чілачави, 2012.

16. Шевченко Т. Лірика. Поезії та поеми. Переклад О. Мушкудіані. К.: ВЦ Київського міжнародного університету, 2015.

КУЛЬТУРНА-АСВЕТНАЕ ВЫДАНИЕ «РАКАЎСКИ ШЛЯХ»: ПРЫЗНАННЕ ПРАФЕСАРА ВЯЧАСЛАВА РАГОЙШЫ Ё ЛЮБОВІ ДА ЛЮДЗЕЙ І РОДНАГА КРАЮ

В. І. Іўчанкаў

Доктар філалагічных навук, прафесар.

Беларускі дзяржаўна ўніверсітэт,

бул. Кальварыйская, 9, 220004, г. Мінск, Беларусь, diskurs03@mail.ru

Артыкул прысвечаны аспектам навуковай і журналісцкай дзейнасці доктара філалагічных навук прафесара В. П. Рагойшы. Паказаны шырокі спектр навуковых інтарэсаў вучонага, акрэсліваецца культурна-асветная значнасць выдання «Ракаўскі шлях», звяртаецца ўвага на грамадзянскае гучанне прац пісьменніка і даследчыка, вызначаюцца экзістэнцыяльныя характарыстыкі яго творчасці.

Ключавыя словы: выданне; журналістыка; чытанні; навуковая дзейнасць; камунікацыя; навука.

Ракаўшчына – паняцце не адміністрацыйнае,
а культурна-гістарычнае.

Вячаслаў Рагойша

Прафесар Рагойша мае трывалыя творчыя сувязі з журфакам. І яны даволі паспяховыя, выніковыя. Кожная сустрэча з Вячаславам Пятровічам абяцае новую ініцыяцыю, якая тычыцца, калі не літаратурнага працэсу, то культурна-спадчыннага, асветнага. Як арганізаваць газету? Як правесці Ракаўскія чытанні? Як пашырыць кола чыноўных і цывільных людзей, каб далучыць іх да каштоўнасцей роднага краю? Ды так, каб іх прабрала. Ад велічы гістарычнай памяці, характа мясцін і непаўторнасці ментальнага каларыту, знакамітых сустрэч на гэтай зямлі з Караткевічам, Мальдзісам, сям’ёй Бадрых...

Шмат слаўных людзей у Рагойшавым атачэнні пабывала. Варта ўгадаць толькі гасцей на вяселлі маладых Славы Рагойшы і Таццяны Кабржыцкай: «Ніл Гілевіч, Алег Лойка, Фёдар Янкоўскі, Адам Мальдзіс, Язэп Семяжон, Валянцін Рабкевіч, Генадзь Шупенька, Сяргей Панізнік, Мікола Прашковіч, Пятро Рогач, Леанід Акаловіч, Мікола Пашкевіч, Фёдар Мазура, блізкія і далёкія родзічы, сябры, суседзі (жанатыя – з жонкамі) – усяго звыш ста чалавек – весяліліся ледзь не тыдзень. Колькі арыгінальных тостаў было! Якія толькі песні і як хораша ні спявалі! Беларускія, украінскія, рускія, польскія... Якраз адзначалася 50-годдзе Кастрычніцкай рэвалюцыі, і савецкая ўлада дала свайму народу дастаткова выхадных» [1, с. 173].

Мне пашчасціла быць на Ракаўскіх чытаннях, друкавацца ў «Ракаўскім шляху» і самае галоўнае – быць далучаным да рагойшазнаўства ў самай стракатай яго палітры. Да чалавекалюбства ці, як пісаў Вячаслаў Пятровіч пра Караткевіча, «чалавекалюбнага сэрца». Да апантанасці ў літаратуры і прагнасці да журналістыкі. Маштабу думкі і ўсеабдымнасці людзей, да якіх горнецца душа і сэрца. Доследнай сталасці і строгай выверанасці ў метадалогіі гуманітарнай навукі. Шмат яшчэ да чаго... Да спеваў падчас навуковых канферэнцый і смачных страў у радаводнай сядзібе, цішыні сцен і партрэтаў,

пісьменніцкага інструментарыю Караткевіча ў музеі, афіцыйных прамоў перад настаўніцтвам у школе і акадэмічнай элітай у Доме культуры. Запомнілася кінутая мне наўздагон фраза Вячаслава Пятровіча, калі са шкадаваннем (трэба было тэрмінова ад'ехаць па працы) спяшаўся ў сталіцу пасля адной са шматлікіх такіх імпрэз: «Калі ў міністра Стражава такі саветнік, то адукацыя ў моцных руках».

Атмасферу Ракаўскіх чытанняў можна адчуць толькі там пабываўшы. Але і словамі можна перадаць... Ты пагружаешся ў сівую даўніну і выплываеш у сучаснасць, дакранаешся да класіка Караткевіча і бачыш падпітага сучаснага пісьменніка, за якім бяжыць, дразнячы, чародка дзяцей. Перад табой паўстае галерэя вясковай інтэлігенцыі і акадэмічнай, універсітэцкай, багаслоўнай эліты, сталічнай тусоўкі, каларытных гасцей з розных мясцін Беларусі. І кожнаму ёсць чым заняцца, што сказаць, з чаго пачаць свой ракаўскі шлях...

Вячаслава Пятровіча хапае на ўсё і на ўсіх. Мы любілі, калі ён завітваў на журфак, чытаў студэнтам непераўздызеныя ў майстэрстве лекцыі, а пасля заходзіў на кафедру. Лілася гаворка, па якой сёння можна толькі настальгіраваць. Столькі фактаў, ведаў, успамінаў, прадбачанняў, навуковага асэнсавання наўрад ці яшчэ дзе спазнаеш. Прафесар Рагойша вырозніваецца асаблівым бачаннем свету, настойлівасцю ў дасягненні мэты, якую сабе паставіў. Адной з іх і была газета «Ракаўскі шлях». З якім замілаваннем Вячаслаў Пятровіч паказваў свежанькі нумар, здаецца, выараны з нетраў журфаку. Колькі годнасці было ў радках выдання, тыраж якога не перавышаў 200 экзэмпляраў, але маштабнага па значнасці і актуальнасці ўзнятых у ім тэм!

Давялося друкавацца ў ім па праблеме, якая не ўваходзіла ў мае даследчыя планы, але па настойлівай просьбе рэдактара прыйшлося дакрануцца да творчасці Дуніна-Марцінкевіча з падказнанага прафесарам гледжання.

Журфакаўцам лёгка камунікаваць з прафесарам Рагойшам. Энцыклапедычнасць яго ведаў дазваляе знайсці навуковыя кантакты і гісторыкам журналістыкі, і крытыкам, і сацыёлагам, і псіхолагам, і палітолагам, і медыялінгвістам... – спецыялістам шырокага спектру журналісцкай тэорыі, якая функцыянуе ў міждысцыплінарным асяродку іншых навук. Па сутнасці, і сам Вячаслаў Пятровіч мае ўсе падставы быць залічаным у журналісцкі саюз. Сведчаннем гэтага ёсць не толькі практычная рэдактарская дзейнасць, але і творчыя захады ў радашковіцкім «Сцягу Ільіча», у рэдакцыі акружнай газеты «Боевое знамя» Алма-Аты, перадачы «Тэлебібліятэка» і інш.

Больш кампетэнтнага, чым Вячаслаў Пятровіч Рагойша, старшыні экспертнага савета Вышэйшай атэстацыйнай камісіі Рэспублікі Беларусь таксама не прыйшлося бачыць. Мяркую так, таму што даводзілася не раз кансультавацца з прафесарам па дысертацыйных справах. Узгадваю нашу сустрэчу перад абаронай маёй доктарскай у 2003 годзе. Тады мала хто звязваў будучае ў навуцы з так званым дыскурсам. Гэта сёння тэрмін прыжыўся і выкарыстоўваецца і налева і направа, часам не зусім дарэчна. Тагачасны дэкан журфака Васіль Вараб'ёў настаяў, каб такая сустрэча адбылася і з удзелам яшчэ аднаго вельмі аўтарытэтнага вучонага – прафесара Браніслава Аляксандравіча Плотнікава. Я пагадзіўся, бо правесці вечар у такім атачэнні – сапраўдная ўдача для даследчыка. Падчас размовы, а тычылася яна больш назвы доктарскай – «Дыкурс беларускіх СМІ. Арганізацыя публіцыстычнага тэксту», было выказана шмат прапаноў, нават варыянтаў. Бэнтэжыў тэрмін «дыкурс», гучалі перасцярогі, маўляў, не зразумеюць... Цікава было назіраць і слухаць, як даводзяць свае думкі літаратуразнаўца і лінгвіст. І самае галоўнае – адчуваць, што аўтарытэты... хочуць дапамагчы маладому дактаранту! Яны былі амаль ўпэўнены, што пераканалі мяне. Калі крыху пазней мы сустрэліся з Вячаславам Пятровічам, ён узгадаў нашу дыскусію і пацікавіўся, як зараз называецца мая дысертацыя. Адказаў, што назву я ўсё ж не памяняў. На што прафесар, ўсміхнуўшыся ў бараду, прамовіў: «Я так і ведаў...»

Стаўленне да навукі, да людзей вучоных і паспалітых, студэнтаў стараных і не вельмі, да калег, сяброў, да справы, за якую ўзяўся, да родных мясцін і да сваёй Айчыны вылучае Вячаслава Пятровіча. Яно сардэчнае і напоўненае любоўю...

Бібліяграфічныя спасылкі

1. Рагойша В. На Ракаўшчыне, у маім родным куце... // Полымя. 2010. №11. С. 170–176.